

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه (عام و خاص)

قدر متیقن در مقام مخاطب

جلسه ۱۴۸

استاد نجار زاده

قدر متیقن در مقام مخاطب:

دو مقام مخاطب:

۱. متکلم در صدد بیان تمام موضوع حکمش باشد؛ به گونه‌ای که می‌خواهد به مخاطب بفهماند که تمام‌الموضوع همانی است که بیان کرده است.

حکم این صورت:

در این صورت، متکلم باید هر مطلبی را که دخالت در غرض دارد بیان کند و نباید به قدر متیقن اکتفا کند؛ لذا قدر متیقن در مقام مخاطب، مانع از ظهور اطلاق در مطلق بودن نیست.

۲. متکلم در صدد بیان تمام‌الموضوع باشد واقعا؛ اگرچه مخاطب متوجه نشود.

حکم این صورت:

در این صورت، جایز است که متکلم به قدر متیقن در مقام مخاطب اکتفا نماید و به عنوان قرینه آن را محسوب نماید؛ لذا در این صورت، قدر متیقن در مقام مخاطب مانع اطلاق مطلق می‌تواند باشد.

تعیین دو مقام:

اگر معلوم نباشد که متکلم در مقام اول است و یا در مقام ثانی، وظیفه چیست؟

نظر صاحب کفایه:

به نظر صاحب کفایه، بر متکلم لازم نیست بیشتر از حالت دوم در مقام بیان باشد؛ لذا اگر قدر متیقن در مقام مخاطب وجود داشته باشد، مانع اطلاق می‌شود و متکلم می‌تواند بر آن اکتفا نماید.

نظر مصنف:

مصنف نظر صاحب کفایه را می‌پذیرد.

نظر محقق نائینی:

محقق نائینی نظر صاحب کفایه را نمی‌پذیرد.